

А. Игенова
М. Ағымбаева

МЕДИЦИНА

САЛАСЫНА АРНАЛҒАН

ҚАЛТА СӨЗДІК

Астана, 2024

А. Игенова
М. Ағымбаева

МЕДИЦИНА

САЛАСЫНА АРНАЛҒАН

ҚАЛТА СӨЗДІК

Астана, 2024

ӘОЖ 61

КБЖ 51

ҚЗ1

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
Тіл саясаты комитетінің тапсырмасы бойынша «Ш.Шаяхметов атындағы
«Тіл-Қазына» ҰҒПО» КЕАҚ әзірледі

Пікір жазғандар:

К. Төлеубаева, Е. Бөкетов атындағы Қарағанды зерттеу университетінің
филология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор.

М. Жунусова, Е. Бөкетов атындағы Қарағанды зерттеу университетінің
филология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор.

Құрастырушылар: А.А. Игенова, М.Ш. Ағымбаева.

Медицина саласына арналған қалта сөздік. - Астана, 2024. – 40 бет.

ISBN 978-601-81140-4-5

ҚЗ1 Қазақ тілінің қолданылу аясын кеңейту мақсатында – қоғамдық
орындарда тілдесуге арналған қалта сөздіктер тіл үйренушілерге
ұсынылып отыр. Қоғамдық орындарда тілдесуге арналған
қалта сөздіктерде (денсаулық, банк, сауда) тіл үйренушілерге
белгілі бір лексикалық тақырыптарға негізделген дайын сөз
орамдары берілген. Күнделікті тұрмыста, қоғамдық орындарда
жиі қолданылатын актив сөз тіркестері мен дайын сөз орамдары
ұсынылды. Тіл үйренушілер үшін тілді меңгерудегі басты мақсат
– қазақтың тіл мәдениетін, сөйлеу және жазу тілін қалыптастыру.

© Қазақстан Республикасы Ғылым
және жоғары білім министрлігі
Тіл саясаты комитеті, 2024

© «Ш.Шаяхметов атындағы
«Тіл-Қазына» ҰҒПО» КеАҚ, 2024

МАЗМҰНЫ

Алғы сөз	4
Тіркеу бөлімінде	5
Терапевте	7
Дене мүшелері	11
Ішкі ағзалар	13
Дәрігерге дейінгі тексерілу	14
Балалар дәрігерінде	16
Кардиологта	19
Тіс дәрігерінде	22
Невропатологта	25
Дәріханада	29
Аллергологта	31
Көз дәрігерінде	33
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі	38

АЛҒЫ СӨЗ

Қазақ тілінің қолданылу аясын кеңейту мақсатында – қоғамдық орындарда тілдесуге арналған қалта сөздіктер тіл үйренушілерге ұсынылып отыр.

Қоғамдық орындарда тілдесуге арналған қалта сөздіктерде (денсаулық, банк, сауда) тіл үйренушілерге белгілі бір лексикалық тақырыптарға негізделген дайын сөз орамдары берілген.

Тіл үйренушілер үшін тілді меңгерудегі басты мақсат – қазақтың тіл мәдениетін, сөйлеу және жазу тілін қалыптастыру.

Аталған қалта сөздік тыңдаушының қазақша ойлау қабілетін арттыруға, есте сақтау дағдысын жетілдіруге, тіл үйренуге деген қызығушылығын арттыруға септігін тигізеді.

Қалта сөздіктер сөздік қорын өз бетінше толықтырғысы келетіндер үшін сенімді көмекші болады.

Әдістемелік өнім қазақ тілін екінші тіл шет тілі ретінде үйренушілерге арналған. Тілдік оралымдар, терминдер және терминологиялық сөз тіркестері тіл үйренушілердің оларды қолдануына және сөйлеуде пайдалануына ыңғайлы әрі жеңіл. Күнделікті тұрмыста, қоғамдық орындарда жиі қолданылатын актив сөз тіркестері мен дайын сөз орамдары ұсынылды. Салалық терминологияның аудармалары қалта сөздіктерде сол саладағы терминдердің қолданылуы ескеріле отырып медицина, банк, сауда саласындағы тілдік бірліктер, дайын сөз орамдары коммуникативтік құзыретті қалыптастыруға берілді.

Авторлар ұжымы ұсынған өнім тіл үйренемін деушілерге өзімен бірге алып жүруге, өз бетінше үйренуге ыңғайлы. Қоғамдық орындарда тілдесуге арналған қалта сөздіктерді бүгінгі күннің талабына сай, сұранысқа ие болады деген сенімдеміз.

ТІРКЕУ БӨЛІМІНДЕ

Қайырлы таң!

Қайырлы күн!

Қайырлы кеш!

Сәлеметсіз бе!

Сізге қандай көмегім керек?

Емханаға қалай тіркелуге
болады?

Еgov сайты арқылы тіркеле
аласыз.

Сіздің тегіңіз кім?

Сіздің аты-жөніңіз кім?

Тұрақты мекенжайыңыз
қандай?

Қайда тұрасыз?

Қай ауданда тұрасыз?

Нешінші үйде тұрасыз?

Нешінші пәтерде тұрасыз?

Балалар дәрігері қай
кабинетте отырады?

Терапевке жазылуға бола
ма?

Доброе утро!

Добрый день!

Добрый вечер!

Здравствуйте!

Чем могу вам помочь?

Как зарегистрироваться в
клинике?

Вы можете
зарегистрироваться через сайт
egov.

Как ваша фамилия?

Ваше ФИО?

Где вы прописаны?

Где вы проживаете?

В каком районе вы живете?

Назовите номер дома, в
котором вы живете.

Какой номер квартиры?

Где находится кабинет
педиатра?

Можно записаться к
терапевту?

Қай күнге?

20 мамырға жазылуға бола ма?

Жақын күнге орын бар ма?

Сағат нешеге?

Сағат 15:00-де орын бар.

Жеке куәлігіңізді беріңізші.

Терапевт нешеге дейін жұмыс істейді?

Ертең терапевт жұмыс істей ме?

Сіздің учаскелік дәрігеріңіз кім?

Қан тапсыру кабинеті қайда?

Сіз есепте тұрсыз ба?

Иә, есепте тұрмын.

Жоқ, есепте тұрған жоқпын.

Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру (МӘМС) бар ма?

Иә, бар.

На какой день?

Можно записаться на 20-е мая?

Есть время на ближайшие даты?

На какое время?

Есть время на 15:00.

Можно ваше удостоверение личности?

До сколько работает терапевт?

Терапевт работает завтра?

Кто ваш участковый врач?

Где находится кабинет сдачи анализа крови?

Вы состоите на учете?

Да, состою на учете.

Нет, на учете не состою

У вас есть обязательное социальное медицинское страхование?

Да, есть.

Сіз damumed-ке тіркелгенсіз бе?

Иә, тіркелгенмін.

Жоқ, тіркелмегенмін.

Терапевт қай кабинетте отырады?

Терапевт 3-қабатта, 302-кабинетте отырады.

Вы зарегистрированы на damumed?

Да, зарегистрирован(-а)

Нет, не зарегистрирован(-а)

Где находится кабинет терапевта?

Кабинет терапевта на 3-ем этаже, кабинет 302.

ТЕРАПЕВТЕ

Кіруге бола ма?

Кіріңіз.

Күте тұрыңыз.

Сіз нешеге жазылдыңыз?

Мен 15:00-ге жазылдым.

Қандай шағымыңыз бар?

Қандай шағыммен келдіңіз?

Менің басым ауырады.

Менің басым ауырды.

Менің басым ауырып тұр.

Өзіңізді қалай сезінесіз?

Можно войти?

Заходите.

Подождите.

На какое время вы записаны?

Я записана на 15:00.

Какие у вас жалобы?

На что жалуетесь?

У меня болит голова.

У меня болела голова.

У меня болит голова.

Как вы себя чувствуете?

Тұрақты қан қысымыңыз қанша?

Қан қысымым 80/120

Тағы қай жеріңіз ауырады?

Жүрегіңіз айни ма?

Жүрегіңіз шанши ма?

Жүрегім шаншиды.

Басыңыз айнала ма?

Басым айналады.

Қолыңыз ұйи ма?

Қолым ұйиды.

Аяғыңыз қақсай ма?

Аяғым қақсайды.

Басыңыз солқылдай ма?

Басым солқылдайды.

Құлағыңыз шыңылдай ма?

Құлағым шыңылдайды.

Ішіңіз бүре ме?

Ішім бүреді.

Асқазаныңыз түйіле ме?

Асқазаным түйіледі.

Көзіңіз аши ма?

Какое у вас обычное кровяное давление?

Давление 80/120.

Где у вас еще болит?

Вас тошнит?

Сердце покалывает?

Да, покалывает/колит

Голова кружится?

Да, голова кружится.

У вас рука немеет?

Да, рука немеет.

Есть ноющая боль в ногах?

Да, есть.

В висках стучит?

Да, стучит в висках.

Звенит ли в ушах?

Звенит в ушах.

Скручивает ли живот?

Живот скручивает.

Есть ли расстройство желудка?

У меня есть расстройство желудка

Щипит ли в глазах?

Көзім ашиды.

В глазах щипит.

Ыстығым көтеріліп тұр.

У меня жар.

Аяғыңыз тартыла ма?

У вас есть судороги в
ногах?

Аяғым тартылады.

У меня случаются судороги
в ногах.

Дәрілерге аллергияңыз жоқ
па?

У Вас нет аллергии на
лекарства?

Созылмалы ауруларыңыз
бар ма?

У вас есть хронические
заболевания?

Бұрын-соңды ота
жасаттыңыз ба?

Вы раньше переносили
операции?

Дәріге рецепт беремін.

Выпишу рецепт на
лекарство.

Рентгенге түсіңіз.

Снимите рентген.

Кеудеңізді/арқаңызды
тыңдаймын.

Послушаю ваши легкие.

Қашаннан бастап ауырады?

С каких пор болит?

Қандай дәрі іштіңіз?

Какие лекарства
принимали?

Талдауларға жолдама
беремін.

Выпишу направление на
анализы.

Ертең түстен кейін келіңіз.

Приходите завтра после
обеда.

Қай уақытта ауырады?

В какое время болит?

Қалай жөтелесіз?

Қай уақытта жөтелесіз?
(таңертең, кешке, түнде)

Кеудеңіз қалай ауырады?

Кеудеңіз дем алған кезде
ауыра ма?

Арқаңызға ауыр күш
түскенде ауыра ма?

Тамақ ішкенде асқазаныңыз
қыжылдай ма?

Қандай тағамнан жүрегіңіз
айниды?

Тамақ ішкенде жүрегіңіз
айни ма?

Үнемі жүрегім айнып
тұрады.

Аш қарынға құсасыз ба?

Тамақ ішкеннен кейін
құсасыз ба?

Тамақ ішкеннен кейін
бірден құсасыз ба?

Тамақ ішкен соң қанша
уақыттан кейін құсасыз?

Какой у вас кашель?

В какое время кашляете?
(утром, вечером, в обед)

Каким образом болит в
груди?

Грудь болит во время
дыхания?

Спина болит при нагрузке?

У Вас изжога возникает во
время еды?

От какой пищи Вас
тошнит?

Вас тошнит когда
принимаете пищу?

Меня постоянно тошнит.

Рвота у Вас натошак?

Рвота (у Вас) после приема
пищи?

Рвота (у Вас) сразу после
приема пищи?

Через сколько времени
после приема пищи у Вас
возникает рвота?

Мен ұйықтай алмай
жүрмін, маған ұйықтатын
дәрі беріңізші.

Қандай ем қабылдау керек?

Хирург қашан қабылдайды?

Маған бас ауруын басатын
дәрі керек.

Маған аллергияға қарсы
дәрі керек еді.

Жаяу жүргенде буыныңыз
ауыра ма?

У меня бессонница, дайте
мне снотворное.

Какое лечение надо
принимать?

Когда принимает хирург?

Мне нужно лекарство от
головной боли.

Мне нужно лекарство от
аллергии.

Во время ходьбы суставы
болят?

ДЕНЕ МҮШЕЛЕРІ

алақан

арқа

ауыз

аяқ

бас

бел

бет

білек

жақ

ладони

спина

рот

нога

голова

поясница

лицо

запястье

щека

жақ сүйек

челюсть

жауырын

лопатка

желке

затылок

иек

подбородок

иық

плечо

кеуде

грудная клетка

көз

глаза

қол

рука

құлақ

ухо

мандай

лоб

мойын

шея

мұрын

нос

өкше

пятка

саусақ

палец

табан

стопа

тамақ

горло

тобық

щиколотка

тізе

колено

тіл

язык

тіс

зуб

шаш

волосы

шынтақ

локоть

іш

Живот

ІШКІ АҒЗАЛАР

асқазан	желудок
балтыр	икры
бауыр	печень
буын	сустав
бұлшықет	мышцы
бүйрек	почка
жұлын	спинной мозг
жүрек	сердце
көмей	гортань
күретамыр, артерия	артерия
қарын	живот, желудок
қуық	мочевой пузырь
қызыл иек	десна
ми	мозг
омыртқа	позвоночник
өкпе	легкие
өңеш	пищевод
өт	желчный пузырь
тамыр	вена
тоқішек	прямая кишка
қалқанша без	щитовидная железа

аш ішек

тонкая кишка

ішкі ағзалар

внутренние органы

ДӘРІГЕРГЕ ДЕЙІНГІ ТЕКСЕРІЛУ

бой

рост

салмақ

вес

дене қызуы

температура тела

қан қысымы

артериальное давление

өлшеу

измерять

тіркелу

пройти регистрацию

тексеру

осмотр

есепте тұру

состоять на учете

Аты-жөніңіз кім?

Как ваше ФИО?

Аты-жөнім – Қалиева
Айгүл.

Меня зовут Калиева Айгул.

Қайда жұмыс істейсіз?

Где вы работаете?

Фирмада/зауытта жұмыс
істеймін.

Я работаю на фирме/заводе.

Отбасыңыз бар ма?

У вас есть семья?

Отбасым бар. Күйеуім,
балам бар.

Да, есть. Муж и ребенок.

Қайда тұрасыз?

Где вы живете?

Қарағандыда тұрамын.

Сарыарқа ауданында
тұрамын.

Есепте тұрсыз ба?

Есепте тұрмын/тұрған
жоқпын.

Салмағыңыз қанша?

Таразыға тұрыңыз.

Бойыңыз қанша?

Бойым 173 см.

Қан қысымыңыз қанша?

Қан қысымым 90/60

Дене қызуыңыз бар ма?

Дене қызуым бар/жоқ.

Гепатитпен ауырдыңыз ба?

Жоқ, ауырған жоқпын.

Дәрумендер ішесіз бе?

Дәрумендер ішемін/
ішпеймін.

Сізге ота жасады ма?

Иә, жасады.

Жоқ, жасамады.

Я живу в Караганде.

Я живу в районе Сарыарка.

Вы состоите на учете?

Да, состою. /Нет, не состою.

Сколько вы весите?

Встаньте на весы.

Какой у вас рост?

Мой рост 173 см.

Какое у вас давление?

Давление 90/60.

У вас есть температура?

Да,есть./Нет.

Вы болели гепатитом?

Нет, не болела.

Вы пьете/принимаете
витамины?

Да, пью/принимаю.

Нет, не пью/не принимаю.

Вам делали операцию?

Да, делали.

Нет, не делали.

Аяғыңыз ауыр ма?

Жүктісіз бе?

Неше балаңыз бар?

2/3 балам бар.

Нешінші жүктілігіңіз?

Екінші жүктілігім.

Өзіңіз босандыңыз ба?

Иә, өзім босандым.

Кесерова тілігі болды ма?

Иә, болды.

Жоқ, болмады. Өзім босандым.

Вы ждете ребенка?

Вы беременны?

Сколько у вас есть детей?

У меня двое/трое детей.

Какая по счету у вас беременность?

Вторая беременность

У вас были естественные роды?

Да, естественные роды.

У вас было кесерово сечение?

Да, было.

Нет, не было.

БАЛАЛАР ДӘРІГЕРІНДЕ

бадамша без

көрсету

қаралу

құшақтау

қызару

себу

миндалины

показать

пройти осмотр

обнять

покраснение

брызгать

тамақтандыру

накормить

тыңдау

слушать

ұлғаю

увеличение

ұстау

держать

шаю

полоскание

ірің

гной

іріңдеу

гноение

Қандай шағымыңыз бар?

Какие жалобы есть?

Балаңыз неше жаста?

Сколько лет вашему ребенку?

Балаңыз нешінші сыныпта оқиды?

В каком классе учится ваш ребенок?

Балам 5-сыныпта оқиды.

В пятом классе.

Балаңыздың аллергиясы бар ма?

У вашего ребенка есть аллергия?

Шөпке/шаңға аллергиясы бар.

Есть аллергия на растения/пыль.

Уақытылы екпе алдыңыздар ма?

Вы вовремя делали прививки?

Иә, екпе алдық.

Да, делали прививки.

Балаңыздың созылмалы аурулары бар ма?

У вашего ребенка есть хронические заболевания?

Баламның созылмалы аурулары жок/бар.

У моего ребенка есть/нет хронических заболеваний.

Балаңыздың ұйқысы
тыныш па?

Иә, тыныш.

Балаңыздың дене қызуы
көтерілді ме?

Дене қызуы түнде
көтерілді.

Тұмаудың қандай белгілері
бар?

Ауру белгілері қашан
басталды?

Кеше/бүгін басталды.

Балаңыздың тамағы
қызарған.

Тамағын шайыңыз.

Жылы су беріңіз.

Қандай дәрі беруге болады?

Тамағына дәрі себіңіз.

Балаңыздың арқасын/
кеудесін тыңдаймын.

Балаңызды құшақтаңыз.

Тынысы қатқыл, сырыл бар.

Ваш ребенок хорошо спит?

Да, хорошо.

У вашего ребенка была
температура?

Ночью была температура.

Какие симптомы ОРВИ
чувствуются?

Когда начались симптомы
болезни?

Сегодня/вчера начались.

У вашего ребенка
покрасневшее горло.

Полоскайте горло.

Давайте теплую воду.

Какое лекарство можно дать
ребенку?

Опрыскивайте горло
лекарством

Я послушаю легкие вашего
ребенка.

Обнимите ребенка.

Тяжелое дыхание и есть
хрип.

Кеудесін түсіріңіз.

Сделайте снимок легких
вашего ребенка.

Жиі тамақ беріңіз.

Чаще кормите.

КАРДИОЛОГТА

ентігу

одышка

қысылу

сдавливающая боль

тыныштандыратын дәрі

успокоительное средство

физикалық салмақ

физическая нагрузка

Жұмысыңыз немен
байланысты?

С чем связана ваша работа?

Жүрегіңіз қалай ауырады?

Как болит ваше сердце?

Жүрегім шаншиды

Сердце колит

Жүрегім айнады

Меня тошнит

Жүрегім қысылады

Сердце сжимается

Қатты ауыра ма?

Сильно болит?

(Острая боль)

Токтаусыз/ үздіксіз ауыра
ма?

Постоянная боль?

Бүріп ауыра ма?

Схваткообразная боль?

Қобалжыған кезде ауыра
ма?

Болит, когда волнуетесь?

Ұйықтап жатқанда ауыра
ма?

Болит, когда спите?

Ентігесіз бе?

Көп ентігемін.

Күйзеліс болды ма?

Иә, күйзелісте жүрмін.

Жоқ, күйзелісте емеспін.

Жиі ашуланасыз ба?

Иә/жоқ.

Жүрегіңіз қай кезде
ауырады?

Уайымдағанда ауырады.

Физикалық салмақ түскенде
ауырады.

Тыныштандыратын дәріні
жиі ішесіз бе?

Жүрек талмасы болды ма?

Иә, болды/ Жоқ, болған
емес.

Жүрегіңіздің тұсы ауыра
ма?

Иә, ауырады.

Жоқ, ауырмайды.

Жүрегіңізде ауырсыну бар
ма?

У вас бывает одышка?

Да, очень много.

У вас был стресс?

Да, у меня стресс.

Нет, у меня нет стресса.

Часто нервничаете?

Да/нет.

Когда у вас болит сердце?

Когда переживаю о чем-
либо.

У меня болит сердце при
физической нагрузке.

Вы часто пьете
успокоительное?

У вас был сердечный
приступ?

Да, был/Нет, не было.

У вас болит в области
сердца?

Да, болит.

Нет, не болит.

У вас есть боли в сердце?

Соңғы рет қашан ауырды?

Өткен аптада ауырды.

Жүрек ырғағының
бұзылысы бар.

Инсульт болмады ма?

Иә, болды/болған жоқ.

Жүректің қағуы тез/баяу/
қалыпты.

Жүрек жетіспеушілігі бар
ма?

Сөйлеген кезде еңтігесіз
бе?

Электрокардиограмма
жасаңыз.

Электрокардиограмма
нәтижесі жақсы.

Тахикардия бар ма?

Жүрек ауруын хирургиялық
отасыз емдеуге бола ма?

Дәрімен консервативті
түрде емдеуге болады.

Жоқ, ота жасауымыз керек.

Когда последний раз были
боли в сердце?

На прошлой неделе.

Есть сбои в ритме сердца.

У вас был инсульт?

Да, был /нет, не было.

Учащенное/медленное/
стабильное сердцебиение.

Есть ли сердечная
недостаточность?

Есть ли одышка, когда
говорите?

Сделайте
электрокардиограмму.

Результаты
электрокардиограммы
хорошие.

У вас есть тахикардия?

Можно вылечить
сердечную болезнь без
операции?

Можно вылечить
консервативным методом.

Нет, нужна операция.

Облыстық ауруханаға
жолдама беремін.

Уайымдамаңыз, тез
сауығып кетесіз.

Екі таблеткадан күніне үш
рет ішіңіз.

Күш түскенде еңтігесіз бе?

Жүрген кезде еңтігесіз бе?

Ауыр жұмыс істегенде
еңтігесіз бе?

Дене шынықтырғанда
еңтігесіз бе?

Я выдам направление в
областную больницу.

Не переживайте, Вы скоро
поправитесь.

Принимайте по две
таблетки три раза в день.

Есть ли одышка при
нагрузке?

Есть ли одышка при
ходьбе?

Есть ли одышка при
выполнении тяжелой
работы?

Есть ли одышка во время
занятий физкультуры?

ТІС ДӘРІГЕРІНДЕ

азу тіс

ауызқуысы

емдеу

жұлу

күрек тіс

қақсау

коренной зуб

полость рта

лечить

удаление

передний зуб

ныть

қанау

қанқұрт

қызылиек

солқылдау

сүт тіс

тазалау

түкіру

тіс

тіс дәрігері

үлкен азу тіс

шаю

Тіс дәрігеріне жазылуға
бола ма?

Иә, болады.

Қай күнге/ қай уақытқа
жазыласыз?

Бүгінге/ертеңге

Мені бүгінге жазыңызшы.

Мені ертеңге жазыңызшы.

Қандай көмегім керек?

кровоточить

кариес

десна

пульсирует

молочный зуб

Чистка

Плевать

Зуб

зубной врач

большой клык

полоскать

Можно записаться к
стоматологу?

Да, можно.

На какой день/на
какое время вы хотите
записаться?

На сегодня/на завтра.

Запишите меня на сегодня.

Запишите меня на завтра.

Как я могу вам помочь?

Қай тісіңіз

... ауырып тұр?

... ауырады?

.... ауырды?

Азу тісім ауырып тұр.

Қалай ауырады?

Азу тісім ...

- қақсайды
- солқылдайды
- ауырады
- қанайды

Тәтті жегенде, салқын су ішкенде, ыстық шай ішкенде ауырады.

Тісіңізді толығымен тексерістен өткізу керек.

Тісімді жуғанда қызылиегім қанайды.

Сізде канқұрт бар.

Қызылиегіңізді емдету керек.

Менің күрек тісім сынып қалды.

Тісімнің түбірі ауырады.

Сіздің 32-34-тістеріңізді емдеу керек.

Какой зуб

... болит?

... болел?

У меня болит передний коренной зуб.

Как болит?

Коренной зуб....

- ноет
- пульсирует
- болит
- кровоточит

Мой зуб болит, когда ем сладкое, пью холодную воду, горячий чай.

Нужно полностью обследовать ваш зуб.

Когда чищу зубы, мои десна кровоточат.

У вас есть кариес.

Вам нужно лечить ваши десна.

У меня сломался передний зуб.

У меня болит корень зуба.

Вам нужно лечить 32-34 зуб.

32-34-тістеріңізді рентгенге түсіріңіз.

Аузыңызды ашыңыз.

Тампонды тістеңіз.

Түкіріңіз.

Тісіңізді тұзды сумен шайыңыз, жылы ұстаңыз.

Тісімді емдеу керек пе, жұлу керек пе?

Тісімді ағартқым келеді.

Тісімнің тастарын алғызғым келеді.

Сіздерде брекет қою қанша?

Сіздерде имплант қою қанша?

Снимите на рентген 32-34 зуб.

Откройте рот.

Прикусите тампон.

Выплюньте.

Прополоскайте зубы соленой водой, держите в тепле.

Мне нужно лечить зуб или удалить?

Я хочу отбелить зубы.

Я хочу почистить камни.

Сколько стоит поставить брекеты?

Сколько стоят импланты?

НЕВРОПАТОЛОГТА

Сізге қандай көмегім керек?

Жасыңыз нешеде?

Қайда тұрасыз?

Қайда жұмыс істейсіз?

Чем могу вам помочь?

Сколько вам лет?

Где вы проживаете?

Где вы работаете?

Қандай жұмыс істейсіз?

Созылмалы ауруларыңыз бар ма?

Неше сағат ұйықтайсыз?

6-7 сағат ұйықтаймын.

Ұйқыдан тұрғанда өзіңізді қалай сезінесіз?

Әлсіздік, шаршау байқалады.

Компьютерлік томография жасадыңыз ба?

Басыңыз жиі айнала ма?

Жиі басым ауырады, басым айналады.

Жүрегім айнаиды, бірақ құспаймын.

Жиі таласыз ба?

Құлағыңыз шыңылдай ма?

Қимыл-қозғалысыңызда өзгерістер бар ма?

Ұйқыңыз қалай?

Бұлшықетіңіз ауыра ма?

Еңкейгенде, шалқайғанда басыңыз ауыра ма?

С чем связана ваша работа?

Есть ли хронические заболевания?

Сколько часов вы спите?

Сплю 6-7 часов

Как вы себя чувствуете, когда просыпаетесь?

Есть слабость, усталость.

Сделали компьютерную томографию?

Часто ли кружится голова?

Часто болит голова, кружится голова.

Тошнит, но меня не рвет.

Часто ли теряете сознание?

Есть ли шум в ушах?

Есть ли изменения в передвижениях?

Как вы спите?

Болят ли мышцы?

У вас болит голова когда вы наклоняетесь или откидываетесь назад?

Сөйлеуіңізде өзгеріс бар ма?

Тіліңіз күрмеле ме?

Жансыздану, ұю байқала ма?

Аяқ-қолыңыз ұйи ма, жансыздана ма?

Қимыл-қозғалыстың бұзылуы байқала ма?

Арқаңыз, мойныңыз, беліңіз ауыра ма?

Есте сақтау қабілетіңіз қалай?

Тез шаршайсыз ба?

Иә, тез шаршаймын.

Тұрақты қан қысымыңыз қанша?

Шалқаңыздан жатыңыз.

Оң жақ бүйіріңізбен жатыңыз.

Сол жақ бүйіріңізбен жатыңыз.

Етбетіңізден жатыңыз.

Дененізді бос ұстаңыз.

Есть ли изменения в речи?

Есть ли заторможенность в речи?

Чувствуется ли онемение?

Немеют ли руки, ноги?

Наблюдаются ли нарушения в передвижениях?

Болят ли спина, шея, поясница?

Как у вас с памятью?

Быстро утомляетесь?

Да, быстро утомляюсь.

Какое у вас стабильное кровяное давление?

Ложитесь на спину.

Ложитесь на правый бок.

Ложитесь на левый бок.

А теперь ложитесь на живот.

Расслабьтесь.

Қолыңызды түсіріңіз.

Басыңызды бұрыңыз.

Екі қолыңызды бүгіңіз.

Еңкейіңіз, тізеңізді
бүкпеңіз.

Жоғары қараңыз.

Төмен қараңыз.

Менің саусағыма қараңыз.

Кенеттен бас ауруы бола
ма?

Жиі бас айналып, естен
танасыз ба?

Бет/жақ ауруы сезіле ме?

Бұлшықет әлсіздігі байқала
ма?

Есте сақтау қабілетінің
нашарлауы және бұзылуы
байқала ма?

Жылына 1 рет
невропатологқа барыңыз.

Дұрыс тамақтаныңыз, зиян
тағамдар мен ішімдіктен
бас тартыңыз.

Опустите руки.

Поверните голову.

Согните руки в локтевых
суставах.

Наклонитесь, ноги в
коленях не сгибайте.

Посмотрите вверх.

Посмотрите вниз.

Следите за моим пальцем.

Внезапная головная боль
бывает?

Часто ли у вас кружится
голова и вы теряете
сознание?

Чувствуете боль в лице/
челюсти?

Наблюдается ли мышечная
слабость?

Наблюдается ли ухудшение
и нарушение памяти?

Посещайте невролога 1 раз
в год.

Ешьте здоровую пищу и
избегайте нездоровой пищи
и алкоголя.

Жоғары физикалық
белсенділік режимін
сақтаңыз.

Бұрын инсульт алдыңыз ба?

Басыңыздың сақинасы бар
ма?

Бас ауруы ұзаққа созылады
және айына 4-5 реттен жиі
қайталанады.

Бас ауруына қарсы дәрі
ішесіз бе?

Жоқ, ішпеймін.
Иә, ішемін.

Поддерживайте режим
высокой физической
активности.

У вас был инсульт ранее?

У вас есть мигрень?

Головная боль бывает
продолжительной и
повторяется чаще 4-5 раз в
месяц.

Препараты какие-нибудь
принимаете от головной
боли?

Нет, не пью.
Да, принимаю.

ДӘРІХАНАДА

ауырұбасқы

дәке

дәрумен

дәрі

тамшуыр

дәріхана

обезболивающее

бинт

витамин

лекарство

пипетка

аптека

жақпамай

мазь

жөтелге/тұмауға қарсы
дәрі

лекарство от гриппа/кашля

қақырық түсіретін дәрі

отхаркивающее лекарство

қызуөлшегіш

градусник

қышақағаз

горчичник

мақта

вата

тамшы

капля

ұнтақ

порошок

шайнау

жевать

Жөтелге/тұмауға қарсы
дәрі бар ма?

Есть лекарство от гриппа/
кашля?

Мына дәріні қалай ішу
керек?

Как нужно принимать это
лекарство?

Тамақтан кейін ішесіз.

Принимаете после еды.

Тамақтан алдын ішесіз.

Принимаете до еды.

Күніне 2/3 рет ішесіз.

Принимайте 2/3 раза в
день.

Сумен ішесіз.

Запиваете водой.

Сіз қандай дәрі ішіп
жүрсіз?

Какие лекарства пьете?

АЛЛЕРГОЛОГТА

бөртпе	сыпь
дақ	пятно
жасаурау	слезиться
құрғақ	сухой(-ая)
қызару	покраснение
қышу	зуд
қышыма	чесотка
майлы	жирный(-ая)
сезімтал	чувствительный (-ая)
тері	кожа
түшкіру	чихать
ісіну	отекасть
Қандай шағымыңыз бар?	Какие жалобы есть?
Денем қышиды.	Тело зудит.
Тынысым тарылады.	Тяжело дышать.
Мұрным қышиды және бітеледі, су ағады.	Нос чешется и заложен, есть насморк.
Көзім жасаурайды.	Глаза слезятся.
Денеңізде бөртпелер бар ма?	На теле есть сыпь?
Денемде бөртпелер бар.	Да, есть сыпь.

Жиі түшкіресіз бе?

Жиі түшкіремін.

Аллергия неден пайда болды?

Не нәрсеге аллергияңыз бар?

- тамаққа;
- шаң-тозаңға;
- әтірге;
- шөпке;
- суыққа;
- ыстыққа;
- күнге;
- жан-жануарларға т.б.

Көзіңіз қыши ма?

Маусымдық аллергия ма?

Тіліңізде ісік бар ма?

Жиі күйзелесіз бе?

Өсімдіктердің гүлдену кезеңінде жиі түшкіремін.

Бетіңіз ерніңіз, тіліңіз ісіне ме?

Тыныс алуыңыз қиындай ма?

Қан талдауын тапсырыңыз.

Часто чихаете?

Да, часто чихаю.

От чего появилась аллергия?

На что у вас есть аллергия?

- на еду;
- на пыль;
- на парфюм;
- на растение;
- на холод;
- на жару;
- на солнце;
- на животных.

У вас чешутся глаза?

У вас сезонная аллергия?

У вас отек язык?

Часто испытываете стресс?

Часто чихаю во время цветения цветов и растений.

У вас отекает лицо, губы, язык?

Вам тяжело дышать?

Сдайте анализ крови.

Тері сынақтарын тапсыру
керек.

Тәбетіңіз бар ма?

Мүлдем тәбетім жоқ.

Нужно сдать анализ кожи.

У вас есть аппетит?

Аппетита совсем нет.

КӨЗ ДӘРІГЕРІНДЕ

жасаурау

жұму

жыпылықтату

көз

көз дәрігері

көзілдірік

көрмеу

қабақ

қабыну

қарашық

қызару

тексеру

тітіркену

шағым

Біздің клиникаға бірінші
рет келіп тұрсыз ба?

слезиться

зажмурить/закрывать

моргать

глаза

глазной врач

очки

не видеть

веко

воспаление

зрачок

покраснение

осмотр

раздражение

жалоба

Вы впервые в нашей
клинике?

Жеке куәлігіңізді беріңізші.

Пожалуйста, предоставьте
свое удостоверение
личности.

Қарағанды қаласында
тұрасыз ба?

В Караганде проживаете?

Сіз көзілдірік тағасыз ба?

Вы носите очки?

Сіздің дәрілік
препараттарға аллергияңыз
бар ма?

Есть ли у вас аллергия на
лекарственные препараты?

Қандай шағымыңыз бар?

Какие у вас жалобы?

Көзім ауырады және басым
айналады.

У меня болят глаза и
кружится голова.

Көзіңіз жасаурай ма?

Глаза слезятся?

Иегіңізді қойыңыз.

Поставьте подбородок.

Тік қараңыз.

Смотрите прямо.

Әріптер мен сандарды
айтыңыз.

Назовите буквы и цифры.

Жыпылықтатыңыз/
көзіңізді қыспаңыз немесе
сығыраймаңыз.

Поморгайте/не шурьтесь.

Көзіңізді ашыңыз.

Откройте глаза.

Екі көзіңізді ашыңыз.

Откройте оба глаза.

Экраннан неше фигураны
көріп тұрсыз? Қандай?

Сколько фигур вы видите
на экране? Какие?

Экраннан не көріп тұрсыз?

Что вы видите на экране?

Қай фонда сандар
анығырақ?

Сіз компьютермен жұмыс
істейсіз бе?

Сізге дәрігердің толық
тексеруінен өту керек.

Сізге линзаға арналған
рецепт қажет пе?

Сіз алыстан жақсы көресіз
бе?

Сізге көзілдірік тек оқу
үшін қажет пе?

Сізге күнделікті киюге
арналған көзілдірік қажет.

Сізге қашықтықтан көру
үшін көзілдірік керек пе?

Сізге жақыннан көруге
арналған көзілдірік керек
пе?

Егер көзілдірік таққыңыз
келмесе, онда контактілі
линза тағуға болады.

Сізге көзілдірікке рецепт
қажет пе?

На каком фоне цифры
четче?

Вы работаете за
компьютером?

Вам нужно пройти полный
осмотр врача.

Вам нужен рецепт на
контактные линзы?

Вы хорошо видите из дали?

Вам нужны очки только для
чтения?

Вам нужны очки для
постоянного ношения.

Вам нужны очки от
дальнозоркости?

Вам нужны очки от
близорукости?

Если вы не хотите
использовать очки, можно
использовать контактные
линзы.

Вам нужен рецепт для
очков?

Сізге әр алты ай сайын көру қабілетіңізді тексертіп отыру керек.

Сізге дәлізде 5 минут көзілдірікпен жүру керек.

Көзілдірік ыңғайлы ма?

Көзілдірік қыспай ма?

Көз қысымыңыз бар ма?

Көзілдірікті жиі тағасыз ба?

Жүрегіңіз айни ма?

Көз тамшысын тамызыңыз.

Сивцев кестесіне қараңыз.

Басыңыз айнала ма?

Отаға келісесіз бе?

Қандай кеңес бересіз?

Компьютерде көп отырмаңыз.

Көзіңізді демалтыңыз.

Дәрумен қабылдаңыз.

Көзге арналған жаттығуларды жасаңыз.

Қаражидек дәруменін қабылдаңыз.

Вам необходимо проверять зрение каждые полгода.

Вам нужно в коридоре походить 5 минут в очках.

Очки удобные?

Очки не давят?

Есть ли глазное давление?

Часто носите очки?

Вас тошнит?

Капайте глазные капли.

Посмотрите на таблицу Сивцева.

Кружится ли голова?

Вы согласны на операцию?

Что посоветуете?

Не сидите долго за компьютером.

Не нагружайте глаза.

Принимайте витамины.

Делайте упражнения для глаз.

Принимайте витамины черники.

Балық, сәбіз, ақжелкен
жеңіз.

Бір мезгіл көзілдірікті
шешіп қойыңыз.

Употребляйте рыбу,
морковь, петрушку.

Периодически снимайте
очки.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Медициналық терминдер сөздігі. М. Ахметов: Орысша – қазақша –ағылшынша (40 мыңға жуық термин) Алматы: Дайк – Пресс, 2009. – 800 бет.
2. Денсаулық саласына арналған оқу құралы, қарапайым А1 деңгейі. – Қарағанды: «Шаңырақ-Медиа», 2022. – 155 бет.
3. Казахско-русско-латинский словарь анатомических терминов. Ч.1. (органы движения). Рахишев А.Р. Под общей редакцией проф. З.Г.Слободин. доц. С.Р. Карынбаева. – Алматы, 1963. – 87 с.
4. Медициналық анықтама. Исамбаев М., Сүлейменов А.А. – Алматы, 1965. – 125 б. (Анықтамалықта медицина терминдерінің түсініктемелері беріледі).
5. Русско-казахский словарь медицинской лексики. Андропова Н. – Алматы, 1977.
6. Медицина терминдерінің орысша-қазақша сөздігі. Исамбаев М., Сәрсенова Ш. – Алматы, 1982. – 408 б.
7. Терминологиялық жинақ. (Бекітілген терминдер). Құрастырған: Т. Алпысбаев, А.Әбдірахманов. – Астана, 1988. – 125 б.
8. Стоматология терминдерінің орысша-қазақша түсіндірме сөздігі. Құлманбетов И.А. – Алматы, 1991.
9. Медицина терминдерінің қысқаша түсіндірме сөздігі. Аяпбергенова Қ. – Алматы, 1994.
10. Жұқпалы аурулар мен эпидемиология кафедрасында жиі кездесетін клиникалық терминдердің қысқаша орысша-қазақша сөздігі. Дүйсенов Қ., Төребаева Д. – Алматы, 1995.
11. Хирургиялық атаулардың орысша-латынша-қазақша түсіндірме сөздігі. Қасенов Т.С. – Алматы, 1996. – 128 б.

12. Қазақша-орысша, орысша-қазақша терминологиялық сөздік. Медицина. 15-том. – Алматы, 2000. – 320 б.
13. Орысша-қазақша стоматологиялық сөздік. Құлманбет И.Ә., Құлманбет Р.И. – Алматы, 2004. – 248 б.

**МЕДИЦИНА
САЛАСЫНА АРНАЛҒАН
ҚАЛТА СӨЗДІК**

Құрастырушылар:

А.А. Игенова, М.Ш. Ағымбаева

ISBN 978-601-81140-4-5

Пішімі 60x84_{1/16} Офсеттік басылым.
Шартты баспа табағы 2,33
Таралымы 250 дана.

МЕДИЦИНА

САЛАСЫНА АРНАЛҒАН

ҚАЛТА СӨЗДІК